

Број: 03-02-1811/2024
Сарајево, 12.11.2024. године

**ПАРЛАМЕНТ ФЕДЕРАЦИЈЕ
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**

- Представнички дом -
госп Драган Миоковић, предсједавајући
- Дом народа -
госп Томислав Мартиновић, предсједавајући

Поштовани,

У складу са чланом IV.Б.3.7.ц) (III) Устава Федерације БиХ, а у вези са одредбама чл. 163, 164. и 165. Пословника Представничког дома Парламента Федерације БиХ („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 69/07, 2/08, 26/20 и 13/24) и чл. 155, 156. и 157. Пословника о раду Дома народа Парламента Федерације БиХ („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 27/03, 21/09, 24/20 и 60/24), **ради разматрања и прихватања, достављам Вам НАЦРТ ЗАКОНА О ФИСКАЛИЗАЦИЈИ ТРАНСАКЦИЈА У ФЕДЕРАЦИЈИ БИХ**, који је утврдила Влада Федерације Босне и Херцеговине 139. хитној - тематској сједници, одржаној 12.11.2024. године.

Нацрт закона се доставља на службеним језицима и писмима Федерације Босне и Херцеговине у принтаној и електронској форми (ЦД).

У складу са чл. 99. и 100. Пословника Представничког дома Парламента Федерације БиХ („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 69/07, 2/08, 26/20 и 13/24) као и са чл. 89. и 90. Пословника о раду Дома народа Парламента Федерације БиХ („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 27/03, 21/09, 24/20 и 60/24), молим да Нацрт закона о фискализацији трансакција у Федерацији БиХ уврстите у Приједлог дневог реда прве наредне сједнице Представничког дома и у Приједлог дневог реда прве наредне сједнице Дома народа Парламента Федерације БиХ.

С поштовањем,

ПРЕМИЈЕР
Нермин Никшић

Цо: Федерално министарство финансија -
Федерално министарство финансија
госп Тони Краљевић, министар

Bo. predmet

**БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
ФЕДЕРАЦИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
ВЛАДА**

НАЦРТ

ЗАКОН О ФИСКАЛИЗАЦИЈИ ТРАНСАКЦИЈА У ФЕДЕРАЦИЈИ БИХ

Сарајево, новембар 2024. године

ЗАКОН О ФИСКАЛИЗАЦИЈИ ТРАНСАКЦИЈА У ФЕДЕРАЦИЈИ БИХ*

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Одјељак А. Уводне одредбе

Члан 1.

(Предмет закона)

Овим законом уређује се обавеза издавања рачуна, електронски фискални системи који се користе за издавање рачуна, обавезе евидентирања трансакција, систем надзора у области фискализације трансакција, казнене одредбе, као и друга питања од значаја за фискализацију на територији Федерације Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Федерација БиХ).

Члан 2.

(Сврха закона)

Сврха овог закона је спречавање утаје пореза као резултат неформалне економије кориштењем технолошких система који омогућавају сигурне информације у реалном времену, за сваку трансакцију у Федерацији.

Члан 3.

(Директиве ЕУ)

Овим законом врши се усклађивање с Директивом Европског парламента и Савјета 2014/55/ЕЦ од 16. априла 2014. године о електронском издавању рачуна у јавној набавци.

Члан 4.

(Дефиниције)

(1) У смислу овог закона слједећи појмови значе:

- а) **"Рачун"** означава сваки папирни или електронски документ који испуњава услове утврђене овим законом. Рачун значи електронска фактура или фискални рачун, зависно како контекст захтјева.
- б) **"Трансакција"** означава пословне промјене на начин како је дефинисано овим законом;
- ц) **"Електронски фискални систем"** (скраћеница: ЕФС) је софтверско или хардверско или комбиновано рјешење које користи обавезник фискализације у сврху издавања рачуна и достављања рачуна Порезној управи.
- д) **"Обавезник фискализације"** је свако лице које је као такво одређено овим законом.
- е) **"Централна платформа за фискализацију"** (скраћеница: ЦПФ) је посебна платформа за потребе примјене овог закона, путем које се евидентирају и размјењују потребни подаци у складу са овим законом, посредством ЕФС.

- ф) „**Фискализација**“ је скуп мјера и поступака које проводе лица која имају обавезу издавања рачуна и Пореска управе Федерације Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Пореске управе) како би се омогућило извјештавање Пореске управе о трансакцијама издаваоца рачуна, посредством ЕФС.
- г) „**Верификациони број рачуна**“ (скраћеница: ВБР) је засебан и непоновљив алфанумерички податак сваког издатог рачуна, а генерише га ЦПФ по одређеном правилу, након извршених свих провјера приликом аутентификације рачуна.
- х) „**Сигурносни број рачуна**“ (скраћеница: СБР) је засебан и непоновљиви алфанумерички податак сваког издатог рачуна, а генерише га систем издаваоца рачуна, у сврху провјере везе између издаваоца рачуна и издатог рачуна.
- и) „**Оператор**“ је физичко лице које саставља и издаје рачуне кроз ЕФС, или лице које је овлашћено за издавање рачуна, осим код самоуслужних аутомата, код којих је оператор порески обвезник који издаје рачун.
- ј) „**Лице**“ значи правно или физичко лице или самостални подузетник.
- к) „**Правно лице**“ представља било који облик организовања цјелине која има законска права и обавезе, те се оснива да би се остварио одређени циљ и дјелује у складу са законским прописима.
- л) „**Пословна јединица**“ значи било који организациони дио правног лица у којем правно лице обавља пословање у цјелости или дјелимично, неовисно да ли је мјесто обављања дјелатности у власништву правног лица или се унајмљује или је на располагању том правном лицу, или је успостављено на различитој географској локацији од сједишта правног лица, или ако је обављање дјелатности узајамно и комерцијално повезано (кохезивно) и служи у сврху пословања тог правног лица.
- м) „**Мјесто обављања дјелатности**“ представља пословну јединицу у којој се обављају трансакције које су предмет фискализације по овом закону, и то:
- 1) било које затворено или отворено мјесто и сваки самоуслужни аутомат, који се користи за обављање дјелатности;
 - 2) свако мјесто које лице привремено користи за обављање дјелатности нпр. сајмови, изложбе, забавни, научни, културолошки, образовни, спортски и сл. догађаји и манифестације;
 - 3) било које мјесто обављања дјелатности ако се активности обављају на терену или локацији купца;
 - 4) свако мобилно возило које служи за обављање дјелатности;
 - 5) сједиште или боравиште лица ако се дјелатност коју обавља, врши искључиво електронским путем и у свим случајевима када природа дјелатности не захтјева посебно мјесто обављања дјелатности.
- н) „**Организација**“ подразумијева правна лица као што су: представништва, међународне организације, установе, заводи,

политичке странке, синдикат, коморе, удружења, туристичке заједнице, спортска друштва и савези, фондациије, закладе, хуманитарне организације, и друга правна лица која нису привредна друштва.

- о) „Физичко лице“ је грађанин или самостални подузетник.
 - р) „Самостални подузетник“ значи физичко лице које обавља самосталну дјелатност према одредбама прописа о порезу на доходак.
 - с) „Нерезидент“ или „Резидент“ укључује правно или физичко лице на начин уређен прописима о порезу на доходак или порезу на добит.
 - т) „Електронски потпис“ има значење дефинисано прописима који уређују електронски потпис у БиХ.
- (2) Појмови који се користе у овом закону, а имају родно значење користе се неутрално и односе се једнако и за мушки и за женски род.
- (3) На начин кориштен у овом закону, једнина укључује множину, а множина укључује једину, осим ако контекст не захтјева другачије.

Одјељак Б. Обвезник фискализације

Члан 5.

(Обвезник издавања рачуна)

- (1) Обвезником издавања рачуна сматра се свако лице које реализира пословне трансакције за које је потребна вјеродостојна исправа.
- (2) Лице из става (1) овог члана дужно је, у тренутку када се трансакција догоди, издати рачун и ставити га на располагање страни укљученој у трансакцију, осим за оне који су искључени у складу са овим законом.

Члан 6.

(Обвезник фискализације)

- (1) Обвезником фискализације сматра се лице из члана 4. став (1) тачка д) овог закона, које је дужно да путем ЕФС-а извјештава Пореску управу о издатим рачунима.
- (2) Обвезником фискализације из става (1) овог члана сматра се:
 - а) привредно друштво са сједиштем у Федерацији;
 - б) самостални подузетник са сједиштем у Федерацији;
 - ц) организација са сједиштем у Федерацији;
 - д) пословна јединица привредног друштва или самосталног подузетника или организације са сједиштем изван Федерације, а које послују на територији Федерације;
 - е) орган управе и управна организација ако обавља дјелатности изван своје основне дјелатности уређене посебним прописима.
- (3) Обвезником фискализације из става (1) овог члана сматра се и физичко лице које обавља трансакције, а није у обавези да се региструје код надлежног органа, неовисно од мјеста пребивалишта или боравишта тог лица, под условима да приходе од тих трансакција остварује на територији

Федерације и годишњи приходи (без ПДВ-а) већи су од 5.000,00 КМ у претходној години.

Члан 7.

(Изузеће обвезника фискализације)

- (1) Обвезником фискализације из члана 6. овог закона, не сматра се лице које обавља сљедеће претежне дјелатности:
 - а) јавна управа и одбрана, обавезно социјално осигурање - Подручје О;
 - б) дјелатност здравствене и социјалне заштите – Подручје Q, под условом да се не врши наплата услуге;
 - ц) дјелатности вантериторијалних организација и органа – Подручје У;
 - д) дјелатности вјерских организација – разред из Подручја С;
 - е) дјелатност коцкања и клађења – разред из Подручја Р под условом да је лице директно online повезано са Порезном управом.
- (2) Уколико лица из става (1) овог члана обављају активности из дјелатности које нису изузете према овом члану, дужне су сваку такву трансакцију, евидентирати путем ЕФС-а.
- (3) Називи дјелатности из овог члана усклађени су са Класификацијом дјелатности Босне и Херцеговине 2010. (у даљем тексту: КД 2010), а у случају њене измјене аналогно ће се користити нови називи дјелатности.

Одјељак Ц. Предмет фискализације

Члан 8.

(Трансакције које су предмет фискализације)

- (1) Обвезник фискализације дужан је провести процедуре фискализације за трансакције које укључују:
 - а) продају производа, робе, добра, услуга, ствари или права којом се врши пренос права власништва и располагања над предметом продаје купцу;
 - б) пренос цјелокупне или дијела имовине правног лице, са или без накнаде, уз услов да је улазни ПДВ могуће у потпуности или дјелимично одбити сходно прописима о ПДВ-у;
 - ц) пренос и уступање ауторских права, патената, лиценци, заштитних знакова, као и других имовинских права (у даљем тексту: имовинска права);
 - д) пренос имовине, производа или услуге у ванпословне сврхе на начин уређен прописима о ПДВ-у;
 - е) трансакције извршене путем самоуслужних аутомата;
 - ф) услуге у виду свих послова и радњи извршених у оквиру обављања привредне дјелатности;

- г) давање поклона или награда и слично, искључујући бесплатно давање пословних узорака купцима или будућим купцима у уобичајеним количинама за ту намјену, под условом да их ти купци или потенцијални купци не ставе у продају;
 - х) услуге извршене у своје име, а за рачун другог лица, за које се сматра да их је лице истовремено примило и пружило;
 - и) размјена услуга за друга добра или услуге;
 - ј) и друге трансакције уређене подзаконским актима које доноси Федерални министар финансија (у даљем тексту: Министар).
- (2) Министар ће подзаконским актом детаљније уредити начин реализације фискализације трансакција.

Члан 9.

(Моменат фискализације трансакција)

- (1) Обавеза фискализације настаје у моменту када се изврши једна од слjedeћих радњи, која год буде најранија:
- а) радња извршења трансакције из члана 8. овог закона, или
 - б) радња плаћања по трансакцији из члана 8. овом закону.
- (2) Изнимно ставу (1) овог члана, за лица која подлијежу ПДВ-у, моментом настанка обавезе фискализације трансакције из члана 8. овог закона, сматра се моменат који је дефинисан прописима о ПДВ-у у БИХ.

Члан 10.

(Начини плаћања у трансакцијама)

- (1) Готовинским плаћањем, у смислу овог закона, сматра се директна предаја готовог новца између учесника трансакције, или плаћење путем платне картице, или бона или ваучера или другог сличног средства плаћања, извршено од стране учесника трансакције.
- (2) Безготовинским плаћањем, у смислу овог закона, сматра се пренос новчаних средстава са рачуна платиоца на рачун примаоца, као и намирење међусобних новчаних обавеза и потраживања између учесника без употребе новца.

II. ИЗДАВАЊЕ РАЧУНА

Одјељак А. Електронска фактура

Члан 11.

(Електронска фактура)

- (1) Електронска фактура или е-фактура је рачун који се издаје и прима у структурираном електронском формату, који омогућава његову аутоматску и електронску обраду.

- (2) Структурирани електронски формат е-фактуре мора бити у складу са релевантним европским стандардом.
- (3) Европски стандард из става (2) овог члана је норма коју је издао Европски комитет за стандардизацију, а која ће се уредити подзаконским актом који доноси Министар.

Члан 12.

(Садржај е-фактуре)

- (1) Издата е-фактура садржи најмање сљедеће податке:
 - а) врста е-фактуре;
 - б) датум, мјесто и вријеме издавања е-фактуре;
 - ц) тип трансакције;
 - д) број рачуна;
 - е) идентификациони број порезног обвезника (ПЈИБ);
 - ф) ПДВ број;
 - г) назив фирме/име и презиме продавца;
 - х) адреса продавца;
 - и) јединствени идентификациони број купца, назив фирме/име, презиме и адресу купца. Ови подаци су обавезни само ако је купац:
 - 1) обвезник пореза на добит, или обвезник ПДВ-а, или
 - 2) правно лице, или
 - 3) лице које купује личну имовину појединачне вриједности преко 10.000 КМ, или
 - 4) у другим случајевима, када купац захтјева упис ових података на фактури.
 - ј) код оператера;
 - к) код мјеста обављања дјелатности/пословне јединице;
 - л) датум или период у којем је извршена трансакција, ако се овај датум или период разликује од датума издавања рачуна;
 - м) количина и опис трансакције и цијена по јединици;
 - н) спецификација порезних стопа;
 - о) укупна вриједност;
 - п) друга примијењена повећања или одбици (информације о накнади или плаћању, ако је примјењиво);
 - q) укупан износ који треба платити;
 - р) инструкција за плаћање, као што је начин плаћања рачуна (готовина, платна картица, ваучер, банковна трансакција, и други начини плаћања), као и валута и рок плаћања, у случају да плаћање није извршено у тренутку издавања е-фактуре;

- с) ВБР;
 - г) СБР;
 - у) QR код који садржи податке утврђене подзаконским актом који доноси Министар.
- (2) Уколико је купац физичко лице нерезидент, на рачуну се уписују његово име и презиме и адреса на коју се роба шаље.
- (3) Када купац испоставља е-фактуру у складу са чланом 20. овог закона, на испостављеној е-фактуре мора бити написано „Самофактурисање“. У том случају обавезно је на е-фактури навести податке са јединственим идентификационим бројем, називом фирме/именом и презименом, и адресом продавца.
- (4) Поред обавезних елемената из става (1) овог члана, обвезници издавања е-фактуре могу унијети и друге податке према својим потребама, као што су:
- а) подаци о примаоцу плаћања,
 - б) подаци о порезном заступнику продавца, ако постоји,
 - ц) референца уговора,
 - д) подаци о испоруци.
- (5) Обвезници који издају е-фактуре дужни су да дају тачне и потпуне податке.

Члан 13.

(Аутентичност е-фактуре)

- (1) Аутентичност поријекла, интегритет садржаја и читљивост е- фактуре мора бити осигуран од тренутка издавања до краја периода чувања у електронском облику.
- (2) Сматра се да аутентичност поријекла постоји када се емитент може идентификовати, док интегритет садржаја значи да садржај е-фактуре није мјењан.
- (3) Услове из ст. (1) и (2) овог члана, издавалац е-фактуре дужан је да гарантује путем електронског сертификата и електронског потписа.

Члан 14.

(Обавеза издавања е-фактуре)

- (1) За трансакцију, између обвезника ПДВ-а односно обвезника пореза на добит који имају сједиште или пословну јединицу или пребивалиште или боравиште или порезног заступника на територији Федерације (енг. B2B- Business to business), мора се издати, послати и прихватити е-фактура, ако је плаћена или ће бити плаћена безготовински.
- (2) За друге потребе, обвезници издавања е-фактуре, исту могу учинити доступном у папирној форми или електронски читљивом формату.

- (3) Е-фактура из става (1) овог члана мора имати све потребне податке и бити издата провођењем процедуре фискализације утврђене овим законом.
- (4) Изнимно од члана 9. овог закона, е-фактура из става (1) овог члана мора се послати или ставити на располагање купцу у тренутку испоруке добра или услуге.
- (5) У случају из става (1) овог члана, за издавање е-фактуре није потребна сагласност примаоца е-фактуре.
- (6) У свим осталим трансакцијама, када нису испуњени услови из става (1) овог члана, а када на основу овог закона постоји обавеза издавања рачуна, рачун који је плаћен или ће бити плаћен безготовински, може се издати као е-фактура. Купац је може, али није дужан прихватити као е-фактуру, па се може одштампати на папиру или послати купцу електронском поштом (е-маилом), уз његову сагласност. Изузетно, његов пристанак није потребан ако је купац регистрован на ЦПФ.
- (7) Обвезник који издаје рачуне може издавати и слати е-фактуре приликом безготовинског плаћања, у случају извоза робе ван територије Федерације, или пружања услуга купцима који нису резиденти Федерације.
- (8) Сагласност из става (6) овог члана мора бити дата писмено или споразумно приликом обраде е-фактуре, или плаћања примљене е-фактуре, или путем регистрације на ЦПФ.

Члан 15.

(Е-фактуре у трансакцијама са јавним органима)

- (1) Рачуни у трансакцијама са јавним органима издају се, шаљу и прихватају као е-фактуре.
- (2) Обавеза издавања е-фактуре из става (1) овог члана не односи се на рачуне издате за уговоре који се склапају у подручју одбране и сигурности као резултат извршења уговора о јавној набавци, и када су набавка и испуњење уговора проглашени тајним или морају укључивати посебне сигурносне мјере у складу са прописима, под условом да кључни интереси не могу бити загарантовани мање значајним мјерама.

Одјељак Б. Фискални рачуни

Члан 16.

(Фискални рачун)

Сви рачуни у папирној форми или у електронском формату који нису у складу са захтјевима члана 11. став (1) овог закона сматрају се фискалним рачунима.

Члан 17.

(Садржај фискалног рачуна)

- (1) Издати рачун садржи најмање сљедеће податке:
 - а) назив рачуна „ФИСКАЛНИ РАЧУН“;

- б) датум, и вријеме издавања рачуна;
 - ц) број рачуна;
 - д) идентификациони број порезног обвезника (ПЈИБ);
 - е) ПДВ број,
 - ф) назив фирме /име и презиме продавца;
 - г) адреса продавца;
 - х) количина и опис трансакције и цијена по јединици;
 - и) спецификација порезних стопа;
 - ј) укупна вриједност;
 - к) укупан износ који треба платити;
 - л) код оператера;
 - м) код мјеста обављања дјелатности/пословне јединице;
 - н) ВБР;
 - о) СБР;
 - п) QR код који садржи податке утврђене подзаконским актом који доноси Министар.
- (2) Када купац испоставља рачун у складу са чланом 20. овог закона, на испостављеном рачуну мора бити написано „Самофактурисање“. У том случају обавезно је на рачуну навести податке са јединственим идентификационим бројем, називом фирме/именом и презименом, и адресом продавца.
 - (3) Обвезници који издају рачуне дужни су да у рачуну дају тачне и потпуне податке.
 - (4) Рачун који није испостављен у складу са одредбама овог закона, не признаје се као валидан документ за порезне потребе купца који обавља дјелатност.
 - (5) Рачун може садржавати рекламне поруке у складу са законом, као и друге податке и информације намјењење купцу.
 - (6) Министар ће позаконским актом детаљније уредити облик и врсте рачуна, типове трансакција и остала питања од значаја у вези садржаја рачуна.

Члан 18.

(Обавеза издавања фискалних рачуна)

- (1) За трансакцију обвезника из члана 4. овог закона, а која није обухваћена чланом 14. овог закона, издаје се фискални рачун, ако је плаћена или ће бити плаћена готовински.
- (2) Фискални рачун из става (1) овог члана мора имати све овим законом и подзаконским актима прописане податке и бити издат провођењем процедуре фискализације утврђене овим законом.

- (3) Изнимно од става (1) овог члана, ако се нуди електронска услуга или се трансакција уговара и плаћа путем мобилне апликације, интернет продавнице или слично, рачун није потребно штампати на папиру, али се доставља купцу или примаоцу рачуна, електронском поштом (е-маилом), или као е-фактура.
- (4) Ако је купац физичко лице или није лице из члана 5. овог закона, достављање рачуна на начин из става (3) овог члана, може се извршити само уз његов пристанак.
- (5) За остале купце, у случају из става (2) овог члана, е-фактура се може издати и без посебне сагласности купца, ако је купац регистрован у ЦПФ.

Одјељак Ц. Издавање рачуна

Члан 19.

(Издавање рачуна)

- (1) Продавац издаје рачун, а купац га мора затражити за трансакције из члана 8. овог закона, осим ако овим законом није другачије одређено.
- (2) Изнимно ставу (1) овог члана, рачун купцу или клијенту се не издаје код:
 - а) продаје карата у превозном средству гдје се издаје карта која има серијске бројеве;
 - б) продаја улазница гдје се издаје карта која има серијске бројеве;
 - ц) продаја путем самоуслужних апарата за играње с робном наградом;
 - д) самоуслужних апарата за коцкање који издају потврде;
 - е) закупа паркинг мјеста гдје се издаје карта или потврда који има серијске бројеве;
 - ф) подизање новца на банкоматима (АТМ) који имају потврде.
- (3) Рачун израђује продавац у најмање два примјерка, од којих један преузима и чува купац, а други чува продавац, осим ако се издаје е-фактура, тада се сматра оригиналом она која је доступна купцу.
- (4) Рачун може издати и овлаштено треће лице, у име и за рачун продавца.
- (5) Рачун може издати и купац (у даљем тексту: самофактурисање) у случајевима прописаним овим законом.
- (6) Рачун издат према овом закону може се користити за контролу испуњености услова за ослобађање од порезних обавеза и за обрачун порезних обавеза, у складу са законима из тих области.
- (7) У случају када се рачун саставља на страном језику, Пореска управа, у сврху надзора, може захтјевати вјеродостојан превод рачуна на службене језике БиХ.

Члан 20.

(Самофактурисање)

- (1) Обвезник фискализације у својству купца, је дужан да изда рачун и проведе га као прималац испоручене робе, производа, имовине, ствари, права и услуга, када купује од лица која нису регистрована у Пореској

управи као порезни обвезници, на начин да рачун садржи податке предвиђене овим законом. Изнимно члану 9. овог закона, рачун се издаје одмах у тренутку испоруке од стране продавца.

- (2) Изнимно ставу (1) овог члана, обвезник фискализације у својству купца не издаје рачун ако га продавац размјењује путем ЦПФ.

Члан 21.

(Верификација рачуна)

- (1) Сви купци или примаоци рачуна за које је проведен поступак фискализације могу провјерити да ли је њихов рачун пријављен Порезној управи до 60 дана од дана издавања рачуна.
- (2) Верификација се врши преко ЦПФ, или скенирањем QR кода на рачуну.
- (3) Рачуне издате у случајевима дефинисаним у чл. 51., 52. и 53. овог закона, купац или прималац рачуна, може провјерити у Порезној управи.

Одјељак Д. Чување рачуна

Члан 22.

(Чување рачуна)

- (1) Обавезник фискализације мора чувати рачуне у складу са роковима који су одређени према одредбама прописа о ПДВ-у у БИХ, или прописима о рачуноводству и ревизији Федерације БИХ.
- (2) Пореска управа дужна је чувати рачуне 11 година од године издавања.
- (3) Ако се подаци из става (2) овог члана чувају у облаку (енг. Cloud storage), приступ њима мора бити обезбјеђен од неовлашћене употребе.

Члан 23.

(Чување дигиталних података о трансакцији)

- (1) Дигитални подаци о трансакцијама морају се архивирати на територији Федерације у цјелости, непромијењени и заштићени од неовлашћеног приступа.
- (2) Архива дигиталних података трансакције мора бити повезана између себе на начин да су празнине у евиденцији препознатљиве.
- (3) Ако се архива дигиталних података трансакције у цјелини или дјелимично преноси из ЕФС-а у екстерни електронски систем за архиву података, мора се осигурати да се низ свих трансакција из става (2) овог члана одржава у складу са захтјевима овог закона.
- (4) Пренос дигиталних података трансакције у екстерни електронски систем за архиву није дозвољен током периода обавезног чувања рачуна уколико због тога више није загарантована њихова читљивост.

Члан 24.

(Чување папирног фискалног рачуна)

Купац је дужан да папирни фискални рачун преузме и чува у кругу од 20 м од мјеста на којем је тај фискални рачун издат, те да га, на захтјев, покаже овлашћеном лицу надзорног органа по овом закону.

III. ЕЛЕКТРОНСКИ ФИСКАЛНИ СИСТЕМ

Одјељак А. Дјелови електронског фискалног система

Члан 25.

(Електронски фискални систем)

- (1) Електронски фискални систем (ЕФС), који се уређује овим законом, представља скуп хардверских или софтверских или комбинованих изведби које се користе за издавање и пријем рачуна, провођење поступка фискализације и електронске размјене порука, комуникације између обвезника који издају рачуне и информационог система Порезне управе, користећи сигурну мрежу размјене података путем електронске везе (интернета).
- (2) ЕФС укључује:
 - а) Фискалну опрему и/или
 - б) Електронски систем евидентирања трансакција (ЕСЕТ).

Члан 26.

(Фискална опрема)

- (1) Фискалном опремом сматра се:
 - а) каса, и/или
 - б) штампач, уколико није дио фискалне касе, и/или
 - ц) сваки електронски уређај (рачунар, мобилни телефон, таблет и сл.) који се користи за састављање и издавање рачуна.
- (2) Каса је хардверска изведба фискалног система која омогућава унос података рачуна, састављање и издавање рачуна, архивирање података о трансакцијама на фискалној меморији, и двосмјерну комуникацију са Порезном управом на начин уређен подзаконским актом који доноси Министар.

Члан 27.

(Електронски систем за евидентирања трансакција)

- (1) Електронски систем за евидентирање трансакција (ЕСЕТ) представља софтверску изведбу фискалног система или интегрисани рачунарски систем или cloud апликацију који омогућава: унос свих потребних елемената рачуна, састављање рачуна, електронско потписивање рачуна користећи сигурносни модул (СМ), издавање и прихватање е-фактуре, аутоматски пренос података Порезној управи и пријеме потврдних информација од Порезне управе користећи СМ, архивирање

података који су електронски потписани, и друге процесе неопходне за процес фискализације уређене подзаконским актима које доноси Министар.

(2) Врсте ЕСЕТ-а:

- а) ЕСЕТ за издавање фискалног рачуна (виртуелна каса), или
- б) ЕСЕТ за издавање е-фактуре, или
- ц) Комбинована изведба ЕСЕТ-а из тач. а) и б) овог става.

(3) Свако лице које користи систем из става (1) овог члана дужно је користити ЕСЕТ који омогућава да се свака трансакција евидентира засебно, потпуно, исправно, благовремено и на уредан начин.

(4) ЕСЕТ мора бити заштићен СМ.

Члан 28.

(Изузећа од електронског система за евидентирање трансакција)

Електронским системом за евидентирање трансакција не сматрају се:

- а) аутомати за продају карата и штампачи карата,
- б) аутомати за продају карата за паркирање као и пунионице за електрична или хибридна возила,
- ц) аутомати за коцкање (слот апарати – игре на срећу),
- д) самоуслужни аутомати за играње с робном наградом,
- е) електронски рачуноводствени програми,
- ф) самоуслужни аутомати за продају робе и услуга, и
- г) банкомати (АТМ).

Члан 29.

(Сигурносни модул)

- (1) Сигурносни модул (СМ) је софтверска компонента коју издаје Пореска управа након што у исти изврши интеграцију електронског потписа добивеног од овлашћеног сертификационог тијела и електронског сертификата из члана 47. овог закона.
- (2) СМ омогућава аутентификацију, ауторизацију и шифрирање података, те додјељује јединствени секвенцијални бројач потписа, биљежи почетак и крај трансакције и генерише повјеру вриједности на основу података трансакције.
- (3) Кристо језгро и сигурносни модул егзистирају на двије одвојене платформе.
- (4) СМ комуницира са ЕФС-ом, те криптује податке у комуникацији између фискалног система и Пореске управе, спречава неовлаштено кориштење података и чува њихов интегритет, те доставља на архивирање потписане дигиталне записе.

- (5) Обавезник фискализације дужан је користи СМ за потребе провођења поступка фискализације приликом размјене података и информација са Порезном управом.
- (6) На основу команде из ЦПФ обуставиће се рад СМ и онемогућити законито функционисање ЕФС-а у случају:
 - а) одузимања јединственог идентификационог броја порезног обвезника;
 - б) брисања из регистра надлежног органа
 - ц) пријаве злоупотребе;
 - д) да дође до значајне грешке у комуникацији са ЦПФ.
 - е) да Федерално министарство финансија (у даљем тексту: Министарство), укине одобрење за стављање у промет ЕФС-а, а протеком рока из рјешења о укидању.
- (7) Министар ће подзаконским актом уредити услове за издавање, процедуру издавања и начин коришћења сигурносног модула.

Члан 30.

(Техничке и функционалне карактеристике)

Министар ће подзаконским актом, на приједлог Стручног одбора за фискалне системе, уредити техничке и функционалне карактеристике и изведбе:

- а) фискалне опреме;
- б) електронског система за евидентирање трансакција;
- ц) сигурносног модула и
- д) система комуникације са Порезном управом.

Одјељак Б. Стављање фискалног система у промет

Члан 31.

(Регистровани произвођач или заступник)

- (1) ЕФС може стављати у промет на територији Федерације само привредно друштво које добије статус регистрованог произвођача или заступника ЕФС-а (у даљем тексту: статус РПЗ).
- (2) Произвођачем, у смислу става (1) овог члана, сматра се привредно друштво које је произвођач касе или штампача или ЕСЕТ-а.
- (3) Заступником, у смислу става (1) овог члана, сматра се привредно друштво које ексклузивно заступа у продаји касе или штампача или ЕСЕТ-а трећег лица.
- (4) Статус РПЗ стиче се наконведеног поступка регистрације од стране Министарства, и обнавља се сваких пет година. Губитком услова дефинисаних овим законом, Министарство одузима статус РПЗ.
- (5) Министар ће подзаконским актом детаљније уредити процедуру и начин додјељивања и одузимања статуса РПЗ.

Члан 32.

(Услови за стицање и губитак статуса РПЗ)

- (1) Статус РПЗ могу стећи привредна друштва која имају регистровано сједиште на подручју Федерације, регистровану претежну дјелатност: Компјутерско програмирање, савјетовање и дјелатности у вези с њима (Област 62. КД 2010), или Производња рачунара те електронских и оптичких производа (Област 26 КД 2010) или Издавање осталог софтвера (Разред 58.29 КД 2010), те испуњавају прописане техничке, кадровске и остале услове.
- (2) Технички, кадровски и остали услови за стицање статуса РПЗ су:
 - а) произвођач или заступник има минимално два запосленика са високом стручном спремом из области електротехнике или машинства, сертификат ИСО 9001:2000 или новији, а заступник мора имати и уговор о заступању у продаји ЕФС-а;
 - б) произвођач или заступник мора имати сервисну мрежу за подручје цијеле Федерације за фискалну опрему односно мора осигурати пружање услуге одржавања софтверске изведбе ЕФС-а, а произвођач може са трећим привредним друштвом имати склопљене уговоре о овлаштењу за одржавања софтверске изведбе ЕФС-а.
 - ц) измирене порезне обавезе у Порезној управи и Управи за индиректно опорезивање БИХ.
 - д) да у свом пословању примјењује међународне стандарде којима гарантује квалитетно извршење посла;
 - е) остали услови које одреди Стручни одбор за фискалне системе.
- (3) Током трајања статуса РПЗ лице је дужно непрекидно осигурати, или гаранцију издату од банке са сједиштем у Федерацији са клаузулом „без приговора“ у висини од 300.000,00 КМ, или потврду о пологу намјенског депозита у висини од 300.000,00 КМ, или полицу осигурања у корист Министарства услед настанка штете губитка статуса РПЗ, које се предају Министарству.
- (4) Посједовање сервисне мреже из става (2) тачка б) овог члана подразумјева склопљене уговоре о овлаштењу сервисирања ЕФС-а са више од 10 лица.
- (5) Министарство ће утврдити престанак статуса РПЗ уколико су испуњени један или више од следећих услова:
 - а) измјене у регистру пословних субјеката или Федералном заводу за статистику које нису у складу са ставом (1) овог члана,
 - б) неиспуњавање услова из става (2) овог члана,
 - ц) неизвршавање обавеза утврђених овим законом и припадајућим подзаконским актима, или непоступање по захтјеву Министарства,
 - д) накнадно сазнање да је статус РПЗ стечен или одобрење за стављање у промет ЕФС-а издато, на основу нетачних или неистинитих података,

- е) накнадно сазнање да су у вријеме стицања статуса РПЗ или издавања одобрења за стављање у промет ЕФС-а постојале чињенице и околности, које према овом закону и припадајућим подзаконским актима, представљају препреку за њихово издавање,
 - ф) стављање у промет ЕФС-а без одобрења, или дијелова ЕФС-а чије карактеристике не одговарају техничким и функционалним карактеристикама на основу којих је издато одобрење,
 - г) неотклањање недостатака на ЕФС-а уочених од стране Министарства,
 - х) накнадно сазнање да ЕФС-а посједује скривене функције,
 - и) у случају када се у било којем поступку контроле утврди да су подузимане радње на ЕФС-у у циљу измјене процеса супротних овом закону.
- (6) У случају престанка статуса РПЗ-а, Стручни одбор за фискалне системе ће, посљедишно одлучити о статусу ЕФС-а тог РПЗ, те предложити поступање Министарству.

Члан 33.

(Активирање гаранције)

- (1) Гаранција из члана 32. овог закона активира се у свим случајевима када лице које има статус РПЗ не поступа у складу са овим законом, а нарочито када се одузима статус РПЗ у случају из члана 31. став (5) тач.б), д), е), ф), х) и и) овог закона.
- (2) Гаранција из члана 32. овог закона користи се за компензирање обвезника и Буџета Федерације.

Члан 34.

(Овлаштење за пуштање у промет електронског фискалног система)

- (1) Прије почетка пуштања у промет ЕФС-а, РПЗ је дужан да прибави одобрење за пуштање у промет ЕФС-а на територији Федерације, од Министарства.
- (2) Изузетно, став (1) овог члана не односи се на фискалну опрему из члана 26. став (1) тачка ц) овог закона.
- (3) Одобрење из става (1) овог члана се издаје након извршене провјере техничке и функционалне усклађености ЕФС-а са овим законом и припадајућим подзаконским актима.
- (4) У случају промјена на одобреном дијелу ЕФС-а, РПЗ је дужан добити одобрење из става (1) овог члана, и то за сваки дио ЕФС-а на које ће утицати промјена. Уколико дође до промјене, а иста није одобрена у складу са овим ставом, сматра се да тај ЕФС-а нема одобрење из става (1) овог члана.
- (5) У случају неодговарајућег рада ЕФС-а или употребе дијелова ЕФС-а који не испуњавају техничке и функционалне карактеристике, Министарство одузима одобрење из става (1) овог члана, које садржи рок у којем је неопходно обуставити испоруку и употребу дијела или цијелог ЕФС-а.

- (6) Трошкове испитивања техничких и функционалних карактеристика ЕФС-а сноси РПЗ.
- (7) Провјеру техничке и функционалне усклађености из става (3) овог члана врши Стручни одбор за фискалне системе.
- (8) Министар ће подзаконским актом детаљније уредити услове, начин и поступак одобравања и употребе дијелова ЕФС-а, и друга питања од значаја за пуштање у промет ЕФС-а.

Члан 35.

(Употреба фискалног система)

- (1) Обвезник фискализације има право избора сарадње са било којим произвођачем или заступником који има статус РПЗ.
- (2) Сарадња између обвезника фискализације и РПЗ се мора писмено уредити уговором о регулисању права и обавеза у вези са куповином или кориштењем фискалних система.
- (3) Обвезник фискализације је дужан прије почетка кориштења ЕФС-а провјерити, да ли је употреба тог ЕФС-а одобрена од Министарства.
- (4) Обвезник фискализације је дужан, прије прибављања ЕФС-а, упознати се са његовим карактеристикама, те могућностима кориштења тог ЕФС-а на подручју на којем је планирана његова употреба.

Члан 36.

(Сервис електронских фискалних система)

- (1) Одобрени ЕФС-а може сервисирати само привредно друштво које добије статус овлашћеног сервиса ЕФС-а од стране Порезне управе, наконведеног поступка.
- (2) Услови за стицање статуса овлашћеног сервиса из става (1) овог члана су:
 - а) регистровано сједиште на подручју Федерације,
 - б) регистровану претежну из дјелатности Компјутерско програмирање, савјетовање и дјелатности у вези с њима (Област 62 КД 2010) или Поправак машина (Разред 33.12 КД 2010),
 - ц) уговор са произвођачем или/и заступником који има статус РПЗ по овом закону,
 - д) да посједује кадровску и техничку опремљеност за постављање, одржавање и/или сервисирање ЕФС-а,
 - е) да нема неизмирених обавеза код Порезне управе и Управе за индиректно опорезивање,
 - ф) да у свом пословању примјењује примјењује међународне стандарде којима гарантује квалитетно извршење посла,
 - г) остали услови које одреди Стручни одбор за фискалне системе.

- (3) Сервис из става (1) овог члана је дужан омогућити усклађивање пословања обвезника фискализације са овим законом кроз процес имплементације, одржавање и подршке ЕФС-а.
- (4) Сервис може одржавати ЕФС-а, пружати техничку подршку за кориштење ЕФС-а, као и подузимање других радњи прописаних овим законом и подзаконским актима које доноси Министар на основу писменог уговора између обвезника фискализације и сервиса.
- (5) Трошкове одржавања ЕФС-а сноси обвезник фискализације, а утврђује се трошковником који доноси сервис, уз претходну сагласност Министарства.
- (6) Министар ће подзаконским актом детаљније уредити начин и процедуре добивања статуса овлаштеног сервиса, техничке прегледе и друга питања од значаја за одржавање и сервисирање ЕФС-а.

Члан 37.

(Јавно доступни регистри)

- (1) Министарство води службене евиденције о статусу РПЗ и о издатим одобрењима за пуштање у промет ЕФС-а које се објављују на интернет страници Министарства.
- (2) Пореска управа води службене евиденције о статусу овлашћених сервиса које се објављују на интернет страници Поресне управе.

IV. ЕВИДЕНТИРАЊЕ ТРАНСАКЦИЈА

Одјељак А. Централна платформа за фискализацију

Члан 38.

(Централна платформа за фискализацију)

- (1) Централна платформа за фискализацију (ЦПФ) омогућава састављање рачуна, провођење поступка фискализације, издавање рачуна, слање или заступање рачуна, преглед свих фискализованих рачуна од стране корисника у којима се појављује као купац или као продавац, размјена података са банкама, достављање или преглед свих евидентираних плаћања путем личног налога и друге функционалности уређене овим законом и подзаконским актом који доноси Министар.
- (2) Обвезници фискализације могу састављати рачуне, проводити поступке фискализације, издавати рачуне и слати и примати рачуне директно на ЦПФ, уз претходну сагласност Поресне управе.
- (3) Издаваоци и примаоци е-фактура дужни су да се региструју на ЦПФ, на почетку обављања дјелатности, или у року од 24 сата прије почетка издавања или прихватања, односно достављања е-фактура преко ње.
- (4) Све е-фактуре морају се доставити у ЦПФ, након провођења поступка фискализације.
- (5) Корисници могу преузети или штампати рачуне директно путем ЦПФ.

- (6) ЦПФ је дио инфраструктуре информационих технологија којом управља Пореска управа и подаци који се размјењују преко ове платформе су власништво Поресне управе.

Члан 39.

(Регистрација произвођача и заступника у ЦПФ-у)

- (1) Након добивања статуса из члана 31.овог закона, произвођачи и заступници се морају електронски регистровати у регистру произвођача и заступника Поресне управе користећи ЦПФ.
- (2) Субјекти из става (1) овог члана морају регистrirати и ЕФС за које су добили одобрење из члана 34. овог закона на начин из става (1) овог члана.
- (3) Након регистрације из ст. (1) и (2) овог члана, информациони систем Поресне управе генерише код ЕФС-а. Овај код произвођачи морају интегрисати у ЕФС-а прије испоруке обвезнику фискализације, тако да ЦПФ идентификује произвођача и ЕФС-а приликом сваког поступка фискализације.
- (4) Регистрациони код ЕФС-а, Пореска управа, субјекту из става (1) овог члана доставља у електронском облику. Овај код се чува у ЦПФ, на корисничком налогу субјекта.
- (5) Обвезник фискализације и произвођач или/и заступник су одговорни за функционалност ЕФС-а. У ту сврху, сваки произвођач или/и заступник који је уписан у регистар из става (1) овог члана, преко ЦПФ, може провјерити листу са именом/називом и јединственим идентификационим бројем обвезника фискализације који користе њихов ЕФС.

Члан 40.

(Регистрација сервиса)

- (1) Након добивања статуса из члана 36.овог закона, Пореска управа уноси у регистар податке о овлашћеним сервисима користећи ЦПФ.
- (2) Обвезник фискализације је дужан електронским путем доставити податке о сервису који му одржава ЕФС, користећи ЦПФ.
- (3) Сваки сервис који је уписан у регистар из става (1) овог члана, преко ЦПФ, може провјерити листу са именом/називом и јединственим идентификационим бројем обвезника фискализације који су дали информације да користе њихове услуге.

Члан 41.

(Обавеза регистрације за издавање рачуна)

- (1) Лица која су на дан ступања на снагу овог закона регистрована у Поресној управи у складу са посебним прописима, аутоматски се означавају као обвезници фискализације уколико испуњавају услове из члана 6. овог закона.
- (2) Од датума почетка примјене овог закона, сва нова лица који буду регистrirана у Поресној управи у складу са посебним прописима,

аутоматски се означавају као обвезници фискализације у регистру обвезника фискализације који води Пореска управа.

- (3) За сва нова лица која се региструју у Пореској управи у складу са посебним прописима након ступања на снагу овог закона, регистрација у регистар обвезника фискализације врши се аутоматски од стране Пореске управе или на њихов захтјев. Захтјев се подноси електронским путем преко ЦПФ, или у посебним случајевима директно Пореској управи.

Члан 42.

(Регистрација мјеста обављања дјелатности)

- (1) Обвезник фискализације, дужан је да путем ЦПФ достави податке о мјесту обављања дјелатности, најкасније 24 сата прије почетка пословања.
- (2) Регистрација из става (1) овог члана мора садржати најмање слиједеће податке:
- а) идентификациони број порезног обвезника који издаје рачун;
 - б) комерцијални назив мјеста обављања дјелатности, ако постоји;
 - ц) адресу мјеста обављања дјелатности;
 - д) врсту мјеста обављања дјелатности;
 - е) врсту дјелатности које се обављају у мјесту обављања дјелатности;
 - ф) дневни распоред рада и радни дани у седмици, рад за вријеме празника;
 - г) датум почетка обављања дјелатности у мјесту обављања дјелатности;
 - х) датум затварања дјелатности у мјесту обављања дјелатности, укључујући датуме привременог прекида;
 - и) кантон и опћина мјеста обављања дјелатности;
 - ј) начин плаћања (готовинско и/или безготовинско);
 - к) статус мјеста обављања дјелатности;
 - л) назив провајдера електронске везе (интернет);
 - м) навести да ли је мјесто обављања дјелатности у власништву или под закупом.
- (3) Обвезник фискализације доставља податак из става (2) тачка е) овог члана за мјесто обављања дјелатности, према одредбама класификације дјелатности која је у употреби.
- (4) Изнимно од става (1) овог члана, обвезник фискализације који из оправданих разлога не може да користи ЦПФ, податке из става (2) овог члана доставља Пореској управи путем посебног обрасца.
- (5) Уколико се подаци из става (2) овог члана мјењају, обвезник фискализације дужан је да достави податке о промјенама прије почетка примјене измјењених података на начин из става (1) овог члана, или у

посебним случајевима, најкасније 24 сата прије почетка примјене измјењених података.

- (6) Након регистрације података, информациони систем Пореске управе генерише код мјеста обављања дјелатности. Пореска управа доставља у електронском облику обавезнику фискализације потврду о регистрацији и код мјеста обављања дјелатности. Ова потврда о регистрацији се архивира на ЦПФ, на корисничком рачуну обвезника фискализације.
- (7) Након регистрације мјеста обављања дјелатности, обавезник фискализације мора да региструје било који одобрени ЕФС, прије почетка издавања рачуна, у складу са овим законом.

Члан 43.

(Регистрације електонског фискалног система)

- (1) Обвезник фискализације, дужан је да путем ЦПФ достави податке о ЕФС-у који користи, најкасније 24 сата прије почетка пословања.
- (2) Регистрација из става (1) овог члана мора садржати најмање слиједеће податке:
 - а) назив обвезника фискализације,
 - б) идентификациони број порезног обвезника,
 - ц) врсту ЕФС-а који се користи,
 - д) серијски број коришћеног ЕФС-а;
 - е) датум набавке ЕФС-а;
 - ф) датум када је ЕФС стављен ван функције.
- (3) Обавезник фискализације дужан је да, у случају трајног прекида рада ЕФС-а, услед замјене за нови, оштећења, крађе или неког другог разлога, о томе обавијести Порезну управу, путем ЦПФ.
- (4) Пореска управа води евиденције о свим ЕФС-у.
- (5) Министар ће подзаконским актом детаљно уредити поступање обвезника фискализације и Пореске управе у случају трајног прекида рада ЕФС-а из овог члана.

Члан 44.

(Регистрација оператора)

- (1) Обвезник фискализације дужан је да Пореској управи путем електронске услуге достави податке за сваког оператора, укључујући податке о јединственом матичном броју и називу оператора, али најкасније 24 сата прије издавања рачуна од стране сваког оператора.
- (2) Изузетно од става (1) овог члана, ако обвезник фискализације, из оправданих разлога, не може да користи ЦПФ, подаци се достављају путем посебног обрасца, директно Пореској управи.
- (3) Након регистрације података, информациони систем Пореске управе ће генерисати код оператора, који ће бити повезан са његовим јединственим

матичним бројем, ако је оператор физичко лице, или са идентификационим бројем порезног обвезника, ако је правно лице који пружа консултантске услуге (порезне или рачуноводствене). Изузетно, за самоуслугне аутомате, код оператора ће бити повезан са јединственим идентификационим бројем обвезника фискализације.

- (4) Пореска управа доставља оператору потврду о регистрацији и код у електронском облику. Ова потврда о регистрацији архивирана је у ЦПФ, на корисничком рачуну издаваоца рачуну.
- (5) Ако ЕФС-а користи више од једног оператора за састављање и издавање рачуна, сваки оператер, као издавалац рачуна, мора бити идентификован у ЕФС-у помоћу кода који је додјељен сваком рачуну који он изда.
- (6) Обвезник фискализације дужан је да достави Порезној управи информацију о свакој промјени података оператора на начин уређен овим чланом, у року од 24 сата од извршене промјене.
- (7) Уколико је оператор овлаштен за издавање рачуна за два или више обвезника фискализације, користи се исти код.
- (8) Оператор може да уђе у ЕФС и почне да издаје рачуне у име и за рачун одређеног обвезника фискализације, само ако га је обвезник регистровао као свог оператора.

Члан 45.

(Књига продаје и набавке)

- (1) ЦПФ ће генерисати књигу продаје и набавке за сваког порезног обвезника на основу података из достављених рачуна продаје и куповине, која ће бити доступна на ЦПФ, у корисничком рачуну издаваоца рачун.
- (2) Сваки обвезник фискализације дужан је да до 10. у мјесецу за претходни мјесец изврши увид у податке у књизи продаје и набавке из става (1) овог члана и по потреби измијени или ажурира те податке, као и да након завршетка овог поступка потврдити тачност података.

Одјељак Б. Провођење поступка фискализације

Члан 46.

(Електронски фискални системи за провођење поступка фискализације)

- (1) Сви порезни обвезници који издају рачуне за продају робе или пружање услуге у малопродајним објектима, на мјестима отвореним за јавност, или обављају било коју другу дјелатност и издају фискалне рачуне, морају инсталирати касе, или обезбједити ЕСЕТ и штампач (ако није интегрисан), осим ако искључиво обављају дјелатност које су изузете од обавезе издавања рачуна, у складу са чланом 7. овог закона.
- (2) Обвезник из става (1) овог члана дужан је да за сваку трансакцију изда фискални рачун путем једног од комбинованих изведби ЕФС.
- (3) Свако од комбинованих изведби ЕФС-а наведених у ставу (1) овог члана, мора бити повезано на интернетом ради електронске размјене података са Порезном управом у стварном времену (реал тиме).

- (4) Сви остали порезни обвезници дужни су да обезбједе ЕФС-а из члана 25. овог закона, и сталну везу са интернетом ради електронске размјене података са Порезном управом у стварном времену (реал тиме).

Члан 47.

(Електронски сертификат)

- (1) Пореска управа генерише електронски сертификат као орган који администрира и одржава инфраструктуру јавних кључева.
- (2) Електронски сертификат чува се у физичком окружењу са високим нивоом сигурности, без нарушавања њиховог интегритета и кршења њихове повјерљивости.

Члан 48.

(Електронски потпис)

Обвезник фискализације је дужан да за потребе провођења поступка фискализације користи сертификат за електронски потпис издат од даваоца услуге сертификавања у складу са прописом којим се уређују услови за коришћење електронског потписа.

Члан 49.

(Аутентификација рачуна)

- (1) Обвезник фискализације мора сваки издати рачун потписати електронским потписом и послати га Пореској управи путем електронске интернет везе.
- (2) Поресна управа провјерава да ли послати рачун садржи све потребне елементе, да ли је потписан електронским потписом, и врши друге провјере.
- (3) Уколико су испуњени услови из става (2) овог члана, Пореска управа формира ВБР и у том случају доставља га обвезнику, путем успостављене електронске везе (интернет).
- (4) Уколико нису испуњени услови из става (2) овог члана, Пореска управа не може утврдити ВБР и у том случају обвезнику који издаје рачун враћа поруку о одбијању утврђивања ВБР, путем успостављене електронске везе (интернет).
- (5) Тек након добивања ВБР, рачун се може издати и доставити купцу. Када је ВБР као обавезан елемент означен на рачуну, значи да је поступак фискализације успјешно окончан.
- (6) Изнимно, рачун се може издати и без ВБР само у случајевим наведеним у чл. 51., 52. и 53. овог закона.

Члан 50.

(Поједностављена процедура фискализације)

- (1) Ако је издавалац или прималац рачуна обвезник пореза на доходак, у случају обвезног издавања или прихватања рачуна, може састављати и фискализирати рачуне преко ЦПФ, и кроз њу вршити размјену рачуна, тако

да е-фактура пошаље својим примаоцима, или прихвати е-фактуру од њеног издаваоца.

- (2) Издаваоци и примаоци е-фактура, према ставу (1) овог члана, морају бити опремљени електронским сертификатом, током електронске размјене података.
- (3) Издаваоци е-фактура из става (1) овог члана не смију инсталирати посебну фискалну опрему, односно посебну софтверску изведбу за провођење поступка фискализације.

Одјељак Ц. Прекид електронске везе

Члан 51.

(Прекид електронске везе)

- (1) Изузев обвезника из члана 46. став (1) овог закона, у случају прекида успостављене електронске (интернет) везе, обвезник фискализације може издати рачуне са подацима наведеним у чл. 12. и 17. овог закона, без података ВБР, с тим да рачун мора бити одштампан на папиру.
- (2) Обвезник из става (1) овог члана дужан је у року од 48 сати, почев од дана искључења, успоставити електронску везу (интернет) и све рачуне издате, према ставу (1) овог члана, доставити Порезној управи путем посебног протокола који утврђује Министар, као и примаоцу е-фактуре.
- (3) Рачуни издати према ставу (1) овог члана, сматрају се уредно фискализованим, ако је процес фискализације завршен у року из став (2) овог члана.
- (4) Уколико обвезник из става (1) овог члана, не може да успостави електронску везу (интернет) услед потребе промјене уређаја за успостављање електронске везе, или немогућност да успостави електронску везу (интернет) за коју је одговоран пружалац ове услуге, или због више силе, мора о томе обавијестити Порезну управу, те послати документацију или други доказ који доказује немогућност успостављања електронске везе (интернет), у складу са посебним протоколом из става (2) овог члана.
- (5) Обвезник фискализације је одговоран за одговарајући капацитет мреже, који утврђује самостално.
- (6) Пореска управа свим рачунима из става (2) овог члана додељује ВБР и враћа га обвезнику фискализације, као потврду пријема некасно послатих фактура.

Члан 52.

(Прекид рада електронског фискалног система)

- (1) Уколико дође до потпуног прекида рада ЕФС-а, обвезник фискализације издаје рачун на блоку писаних фискалних рачуна.
- (2) Прије почетка употребе, посебан блок писаних рачуна из става (1) овог члана, мора бити одобрен од стране Порезне управе.

- (3) У случају из става (1) овог члана, издавалац рачуна је дужан да омогући рад ЕФС-а или обезбиједи други у року од пет дана од дана када је први ЕФС у потпуности престао да ради.
- (4) Све писане фискалне рачуне издате у случају из става (1) овог члана, обвезник фискализације је дужан да унесе у ЕФС и достави Порезној управи, користећи електронске везе (интернет), у складу са посебним протоколом из члана 51. став (2) овог члана, као и примаоцу е-фактура.
- (5) У случају из става (4) овог члана, Пореска управа додјељује ВБР свим примљеним рачунима, и враћа га обвезнику фискализације као доказ о пријему касно предатих рачуна.
- (6) На захтјев купца, обвезник фискализације издаје копију рачуна са ВБР, након завршене накнаде процедуре фискализације.
- (7) Министар ће позаконским актом утврдити садржај и поступке за валидацију посебног блока писаних рачуна, те протокол и поступак накнадне фискализације тих рачуна.

Члан 53.

(Подручја гдје није могуће успоставити електронску везу)

- (1) Ако обвезник који издаје рачун обавља дјелатност у пословном простору који се налази на подручју на којем није могуће успоставити електронску везу (интернет) за размјену података са Порезном управом, обвезник је дужан користити касе у off-line моду без ВБР-а, и ослобођен је обавезе издавања е-фактуре, док се не створи могућност електронске везе (интернета).
- (2) Обвезник фискализације, је дужан да Порезној управи, прије коришћења ЕФС-а из става (1) овог члана, достави потврду о немогућности успостављања интернет везе, издату од органа надлежног за електронске комуникације.
- (3) Обвезник фискализације, из става (1) овог члана, дужан је да Порезној управи до десетог у текућем, за претходни мјесец достави на преносивом медију или путем е-сервиса издате фискалне рачуне из става (1) овог члана.
- (4) Након пријема рачуна из става (3) овог члана, Пореска управа је дужна да одреди ВБР за сваки поједини рачун.

Члан 54.

(Провјера могућности успостављање електронску везу)

- (1) Ради издавања потврде, обвезник фискализације дужан је да поднесе органу надлежном за електронску комуникацију захтјев за издавање потврде из члана 53. став (2) овог закона.
- (2) Уз захтјев из става (1) овог члана обвезник доставља:
 - а) податке о мјесту обављања дјелатности (адреса, општина и географске координате);
 - б) изјаву оператора који пружа јавну електронску комуникациону услугу приступа интернету на фиксној локацији у општини у којој

обавља дјелатност о недоступности услуге приступа интернету захтијеваног квалитета, на мјесту на којој обавља дјелатност;

- ц) изјаву оператора јавних мобилних електронских комуникационих услуга о недоступности услуге приступа интернету захтијеваног квалитета на мјесту на којој обавља дјелатност.
- (3) Орган надлежан за електронску комуникацију, издаје акт на којем наводи да на мјесту обављања дјелатности обвезник фискализације нема или има доступне услуге приступа интернету, у року од 30 дана, од дана пријема захтјева.
- (4) Потврда, из става (3) овог члана, издаје се са периодом важења од годину дана.
- (5) Обвезник фискализације је дужан да, прије истека рока важења потврде о недоступности услуге приступа интернету, достави захтјев ради обнављања потврде о недоступности услуге приступа интернету.

Члан 55.

(Фискализација корективних рачуна)

- (1) Све обавезе утврђене одредбама овог закона за издавање рачуна примјењују се, по потреби, и за издавање корективних рачуна, за рачуне за дјелимично или потпуно враћање робе или услуге. Фискализација је једнако могућа и за рачуне са негативним износима.
- (2) Корективни рачуни морају садржавати ВБР и СБР оригиналног рачуна који се исправља.
- (3) Министар ће подзаконским актом детаљније уредити састављање, издавање и фискализацију корективних рачуна.

Одјељак Д. Плаћање рачуна

Члан 56.

(Регистрација података за безготовинско плаћање)

- (1) Банке, друге финансијске институције и други посредници који пружају услуге безготовинског плаћања издатих е-фактура, за које је обвезник који издаје рачун провео поступак фискализације, дужни су да електронским путем обавијесте Порезну управу одмах по извршеној уплати за издате е-фактуре.
- (2) За регистрацију уплате, субјекти из става (1) овог члана, дужни су да инсталирају одобрено софтверско рјешење које омогућава повезивање издатих е-фактуре и података о плаћању, као и систем комуникације с Порезном управом, путем сигурне мреже за електронски пренос података путем електронске везе (Интернет).
- (3) Субјекти из става (1) овог члана региструју се у ЦПФ, и када врше уплате е- фактура у своје име и за туђи рачун, или у име и за рачун својих клијената, шаљу поруку Порезној управи о извршеним уплатама, путем електронске везе (интернет).

- (4) Подаци који се за потребе регистрације уплата шаљу Порезној управи, на начин утврђен у ст. (1), (2) и (3) овог члана, између осталог морају садржавати и следеће елементе:
- а) јединствени матични број лица које плаћа рачун (купца);
 - б) јединствени матични број субјекта из става (1) овог члана;
 - ц) ВБР плаћеног рачуна, или у посебним случајевима СБР, ако на рачуну нема ВБР;
 - д) плаћени износ;
 - е) датум плаћања.
- (5) Уколико субјекти из става (1) овог члана немају на располагању све податке из става (4) овог члана, дужни су да те податке добију од купца и у том случају не врше плаћање док купац не достави све тражене податке.
- (6) По пријему електронске поруке, Пореска управа аутоматски проверава да ли су послати сви тражени подаци, да ли су подаци тачни, а затим евидентира у својој бази уплату фискализованог рачуна. Након извршене контроле, Пореска управа враћа субјектима из става (1) овог члана поруку о успјешном пријему података о уплати, путем успостављене електронске везе (интернет).
- (7) Уколико утврди да нису испуњени услови из става (6) овог члана, Пореска управа шаље поруку субјекту из става (1) овог члана о неуспешној регистрацији уплате са образложењем грешке, путем успостављене електронске везе (интернет).
- (8) Уколико се открије грешка која је резултат поступања или непоступања субјекта из става (1) овог члана, исти је дужан да исправи грешку и понови поступак, а ако грешка није настала његовом кривицом, дужан је да о томе обавјести купца или платиоца рачуна, у року од 24 сата од пријема поруке. Купац или платилац је обавезан да исправи грешку и о томе обавјести субјекта из става (1) овог члана, који мора поновити поступак из става (3) овог члана.
- (9) Изузев става (1) овог члана, ако се плаћање врши преко посредника који нема своје сједиште или стално сједиште, или порезног заступника или сталну адресу или уобичајено боравиште у Федерацији, ако безговинско плаћање обавља сам купац без посредника, или ако се плаћање врши на основу понуде, а прије издавања е-фактуре, онда сам обвезник издаје рачун преко ЦПФ и дужан је регистровати све примљене уплате, најкасније до 10. у наредном мјесецу за све уплате извршене у претходном мјесецу.
- (10) Према начину из става (9) овог члана, обвезник који издаје рачун дужан је да поступи и у случају плаћања путем замјене, преноса права или дугова, одрицања од обавезе и сл.
- (11) Подаци о плаћању из овог члана шаљу се за сва плаћања, без обзира да ли је плаћен цијели износ рачуна или само дио. Изузетно, обвезник који издаје рачун, који сам региструје плаћања куповине, у складу са ставом (9) овог члана, евидентира укупан износ за сваки рачун у претходном мјесецу.

- (12) Све обавезе дефинисане овим чланом важе и у случају отказивања или промјене извршеног плаћања и за дјелимични или потпуни поврат уплаћеног износа за одређену е-фактуру. У случају поврата уплаћеног износа, шаље се порука са истим подацима из става (4) овог члана, са знаком негативног враћеног износа.

V. СИСТЕМ НАДЗОРА

Одјељак А. Надзор

Члан 57.

(Надзор над примјеном закона)

- (1) Управни надзор над примјеном овог закона и припадајућих подзаконских аката врши Министарство.
- (2) Инспекцијски надзор над примјеном овог закона и припадајућих подзаконских аката врши Порезна управа.
- (3) Инспекцијски надзор над обвезном издавања рачуна и оглашавања врши Федерална управа за инспекцијске послове, посредством тржишног инспектората

Члан 58.

(Надзор над електронским фискалним системом)

- (1) У сврху одређивања, праћења и надзора над техничким и функционалним карактеристикама ЕФС-а оснива се Стручни одбор за фискалне системе.
- (2) Стручни одбор за фискалне системе чине предсједник и пет чланова које именује и разрјешава Влада Федерације на приједлог Министра, од којих најмање два члана морају бити представници Федералног министарства финансија.
- (3) За остале чланове Стручног одбора за фискалне системе, може бити ангажовано лице које има стечено високо образовање из научне области рачунарства и информационих технологија, изабрано путем јавног позива који проводи Министарство.
- (4) Чланови Стручног одбора за фискалне системе не смију да остварују било какве везе с или да буду повезани с лицима из чл. 31. и 36. овог закона.
- (5) Најмање три члана Одбора из става (1) овог члана морају бити универзитетски професори са најмање пет година радног искуства из области рачунарства и информационих технологија.
- (6) Мандат чланова Стручног одбора за фискалне системе је четири године, а иста лица могу бити поново именована највише још једанпут, с тим да се осигура да два члана буду у континуитету у сљедећем мандату.
- (7) Средства за финансирање активности Стручног одбора за фискалне системе осигуравају се у Буџету Федерације за сваку фискалну годину.

- (8) Стручне и административне послове за потребе Стручни одбора за фискалне системе обавља Министарство.

Члан 59.

(Надзор над кориштењем електронског фискалног система)

- (1) У сврху провјере, да ли се рачуни прописно евидентирају путем ЕФС-а, Порезна управа може вршити надзор, у складу са посебним прописима, у пословним просторијама обвезника фискализације ради утврђивања чињеница које могу бити од значаја за опорезивање.
- (2) Надзор из става (1) овог члана може, такођер укључити провјере да ли се ЕФС-а користи у складу са одредбама овог закона.

Одјељак Б. Забрањене активности

Члан 60.

(Забрањено оглашавање)

Комерцијално оглашавање или маркетинг или било који вид рекламе ЕФС-а који не испуњавају захтјеве наведене у овом закону и припадајућим подзаконским актима, а који су намијењени да се користе у сврхе за евидентирање трансакција, забрањено је на територији примјене овог закона.

Члан 61.

(Забрањена употреба неодобреног електронског фискалног система)

Забрањено је обвезнику фискализације да користи хардвер или софтвер система за издавања рачуна, ако произвођач или заступник, или хардверско и/или софтверско ријешење за издавање рачуна нису регистровани односно одобрени за пуштање у промет на територији примјене овог закона.

Члан 62.

(Забрањена злоупотреба личног података)

- (1) Лични подаци прикупљени у сврху издавања рачуна и провођења фискализације могу се користити само за ову сврху или у друге сврхе које су у складу са сврхом прикупљања података.
- (2) Међусобни односи између купца или клијента и посредника или субјеката који је издавалац рачуна или пружаоц услуге информационих технологија, у улози администратора и обрађивача личних података, података који се обрађују у поступку издавања фактура, пријема, слања, чувања и обраде рачуна, регулисани су у складу са прописом о заштити личних података.

VI. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Одјељак А. Посебне мјере

Члан 63.

(Мјере забране обављања дјелатности због непосједовања електронског фискалног система)

- (1) У случају да приликом надзора инспектор утврди да обвезник фискализације не посједује ЕФС-а чија је употреба одобрена овим законом, изриче обвезнику фискализације забрану обављања дјелатности од 60 дана.
- (2) У случају да обвезник фискализације у року од године од дана извршења прекршаја из става (1) овог члана поново изврши исти прекршај, инспектор му изриче забрану обављања дјелатности од 90 дана.
- (3) Мјере забране обављања дјелатности из ст. (1) и (2) овог члана врше се печатењем простора за обављање дјелатности.

Члан 64.

(Мјере забране обављања дјелатности због неиздавања рачуна)

- (1) У случају да приликом надзора инспектор утврди да обвезник фискализације у моменту фискализације трансакција не издаје рачуне путем ЕФС-а, изриче обвезнику фискализације забрану обављања дјелатности од 30 дана.
- (2) У случају да обвезник фискализације у року од године од дана извршења прекршаја из става (1) овог члана поново изврши исти прекршај, инспектор му изриче забрану обављања дјелатности од 60 дана.
- (3) Мјере забране обављања дјелатности из ст. (1) и (2) овог члана врше се печатењем простора за обављање дјелатности.

Члан 65.

(Отклањање неправилности)

- (1) Ако се у поступку надзора утврди повреда овог закона и прописа донесених на основу овог закона, односно неправилности у његовој примјени, осим повреда за које се изриче мјера забране по овом закону, инспектор доноси рјешење којим се налаже обвезнику фискализације да у року не краћем од седам дана, а не дужем од 30 дана, отклони утврђене повреде односно неправилности.
- (2) Ако обвезник фискализације не поступи по рјешењу из става (1) овог члана у остављеном року, Порезна управа предузима мјеру забране из члана 63. овог закона.
- (3) Дејство мјере из става (2) овог члана траје док обвезник фискализације не отклони неправилност.

Одјељак Б. Новчане казне

Члан 66.

(Тешки прекршаји)

- (1) Новчаном казном од 8.000,00 КМ до 30.000,00 КМ казниће се за прекршај правно лице ако:
- а) не издаје рачун за трансакције из члана 8. овог закона,
 - б) не издаје е-фактуре у складу са чланом 14. овог закона,
 - ц) не издаје фискалне рачуне у складу са чланом 16. овог закона,
 - д) не врши самофактурисање према члану 20. овог закона,
 - е) користи услуге одржавања ЕФС-а са лицем које није овлаштени сервис из члана 36. овог закона,
 - ф) не посједују ЕФС према члану 46. овог закона,
 - г) издаје рачуне без ВБР супротно чл. 51., 52. и 53. овог закона,
 - х) врши оглашавање према члану 60. овог закона.
- (2) За прекршај из става (1) овог члана, казниће се и одговорно лице код правног лица новчаном казном у износу од 5.000,00 КМ до 15.000,00 КМ.
- (3) За прекршај из става (1) овог члана, казниће се и физичко лице новчаном казном у износу од 5.000,00 КМ до 10.000,00 КМ.
- (4) Новчане казне прописане ст. (1), (2) и (3) овог члана повећавају се за 50% у случајевима када обвезник фискализације понови једном или више пута прекршај у року од године од дана извршења прекршаја из става (1) овог члана.

Члан 67.

(Лакши прекршаји)

- (1) Новчаном казном од 5.000,00 КМ до 18.000,00 КМ казниће се за прекршај правно лице ако:
- а) је садржај фактуре или фискалног рачуна супротан чл. 12. и 17. овог закона,
 - б) поступи супротно чл. 22. став (1) и 23. овог закона,
 - ц) није регистрирао мјесто обављања дјелатности према члану 42. овог закона,
 - д) није регистрирао ЕФС према члану 43. овог закона,
 - е) није регистрирао оператора према члану 44. овог закона,
 - ф) не поступи према чл. 51., 52. и 53. овог закона:
 - г) поступи супротно члану 69. овог закона;
 - х) не врши фискализацију корективних рачуна у складу са чланом 55. овог закона,
- (2) За прекршај из става (1) овог члана, казниће се и одговорно лице код правног лица новчаном казном у износу од 3.000,00 КМ до 10.000,00 КМ.

- (3) За прекршај из става (1) овог члана, казниће се и физичко лице новчаном казном у износу од 3.000,00 КМ до 8.000,00 КМ.
- (4) Новчане казне прописане ст. (1), (2) и (3) овог члана повећавају се за 50% у случајевима када обвезник фискализације понови једном или више пута прекршај у року од године од дана извршења прекршаја из става (1) овог члана.

Члан 68.

(Прекршаји купца)

Новчаном казном казнит од 100,00 КМ до 500,00 КМ казниће се за прекршај купац – физичко лице ако поступа супротно члану 24. овог закона.

VII. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 69.

(Обавеза усклађивања)

- (1) Обавезници фискализације дужни су да своје пословање ускладе са овим законом у роковима прописаним правилником о динамици фискализације.
- (2) Досадашњи обвезници фискализација који су били дужни са сваки појединачни промет евидентирају путем постојећег фискалног система, дужни су да до момента успостављања комуникације са Порезном управом према овом закону, наставе да евидентирају сваки остварени појединачни промет у складу с Законом о фискалним системима („Службене новине Федерације БиХ“, број 81/09) и припадајућим подзаконским актима.
- (3) Лица која у прелазном периоду испуне услове да постану обавезници фискализације дужни су да поступају у складу са ставом (2) овог члана.
- (4) Министар ће подзаконским аком прописати динамику фискализације, као и начин финансирања инцијалне фискализације за све обвезнике фискализације у Федерацији.

Члан 70.

(Подзаконски акти)

Министар ће у року од 180 дана од дана ступања на снагу овог закона донијети подзаконске акте како је прописано овим законом, и уредити и друга питања од значаја за фискализацију.

Члан 71.

(Престанак важења)

Ступањем на снагу овог закона престаје да важи Закон о фискалним системима („Службене новине Федерације БиХ“, број 81/09).

Члан 72.

(Ступање на снагу)

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеним новинама Федерације БиХ“.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. УСТАВНИ ОСНОВ

Уставни основ за доношење овог Закона садржан је у члану III. 1. тачка ц), који је измијењен амандманима LXXXIX, и CVI и члану IV. А. 20. (1) д) Устава Федерације Босне и Херцеговине, према којима је у искључивој надлежности Федерације доношење прописа о финансијама и финансијским институцијама Федерације и фискална политика Федерације, а Парламент Федерације, уз остале овласти предвиђене Уставом, одговоран је за доношење закона о обнашању дужности федералне власти.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Процес фискализације промета односно трансакција у привреди Федерације БИХ није непознат, јер постоји систем фискализације уређен Законом о фискалним системима који је донесен 2009. године, а имплементиран од 2010/2011.године. Међутим, полазећи од чињенице да процес фискализације користи техничко-технолошка ријешења, те да се процес фискализације интегрише у пословање пословних субјеката, постојећи правни оквир није достатан да прати развој информационих технологија и развој дигитализације пословања привреде.

Реформа фискализације је главно опредјељење Владе Федерације с циљем минимизирања неформалне економије кроз модернизацију порезног система, те пружања боље јавне услуге грађанима и привреди, а истовремено побољшање наплате јавних прихода. Главно средство борбе против утаје пореза јесте здраво законодавство, посљедњи технолошки уређаји и информације у реалном времену.

Ограничења постојећег правног оквира огледају се у фрагментираности извјештавања односно неуслађености трансакција које се евидентирају према важећем правном оквиру фискалних система у односу на трансакције које су предмет ПДВ-а. Иста неусклађеност односи се и на лица која су обвезници фискализације односно предмет извјештавања о трансакцијама. Даља фрагментираност огледа се у и непотпуности података о трансакцијама о којима се извјештава, што спречава вршење анализа ризика или аутоматске обраде података у сврху циљаног надзора. Значајно ограничење постојећег система фискализације јесте што правни оквир не прати модалитете пословања као што је нпр. економија платформи. ИТ технологије доносе сасвим нову основу на којој се успостављају пословне везе између пословних субјеката и појединаца, гдје се одвијају трансакције без потребе физичког контакта субјеката.

Економија платформи укључује интернетска тржишта, друштвене мреже, интернетске трговине, странице за упоредбу цијена и сл. и у данашње вријеме тешко је замислити живот без њих. Рад путем платформи облик је запошљавања у којем се субјекти или појединци користе интернетском платформом како би приступили другим субјектима или појединцима ради рјешавања одређених проблема или пружања одређених услуга у замјену за плаћање. У ЕУ-у тренутно

дјелује више од 500 дигиталних радних платформи, чиме се корисницима олакшава приступ услугама и стварају прилике за субјекте и људе.

Оно што доприноси порезним преварама и утаји генерално, јесте чињеница да је у протеклом времену, развој технологије измјенио начин обављања дјелатности, те начин комуникације између субјеката, што је утицало на убрзани развој дигитализације пословања субјеката. Кроз искориштавање нових технологија и ИТ рјешења повећани су модалитети порезних превара и евазије пореза (индиректни и директни порези).

Напосљетку, постојећа казнена политика је стилмулирајућа јер исплативије је платити казну за неевидентирање трансакција у односу на износ пореза који се утаји тим неевидентирањем. Порезна управа ФБиХ у провођењу својих активности уочила је да се не издају рачуни, или издају други документи умјесто рачуна, или издају рачуне само непознатим корисницима, или сторнирају рачуни без основе. Посматрајући са аспекта свијести обвезника, у условима, када не постоји ефикасан механизам контроле, то истовремено представља и својеврстан потицај обвезнику да на различите начине избјегава евидентирање трансакција и фискализује исте, из разлога јер су могућности контроле ограничене, те свјесно преузима ризик, рачунајући износ прекршајне казне као исплатив трошак.

Анализирајући податке о кретању економије у Федерацији, те податке о ГДП-у, износу дохотка, прикупљених приходима, оправдано се намеће питање објективности исказивања остварених промета путем постојећих фискалних система у Федерацији. Појаве неиздавања рачуна, уз или без договора о смањењу износа, постају свакодневница у друштву а која представља криминално дјело прања новца. Посљедица неисказивања промета јесте мање плаћање пореза (ПДВа и пореза на добит или доходак), при чему буџети остају без средстава за измиривање социјалних или здравствених или околишних или других заједничких потреба друштва. Наплаћени износи од купца, али без издатог рачуна омогућава појединцима или субјектима пуњење приватних џепова. На тај начин грађани нису ни свјесни чињенице да својим плаћањем не партиципирају у јавним трошковима већ у пуњењу рачуна појединаца. Неиздавање рачуна ствара и нелојалну конкуренцију, јер издаваатељи рачуна смањују цијене и и чине конкуренцију осталим уредним порезним обвезницима. Да би се спријечило повећање неформалне економије, нужно је стабилизирати праћење наплате пореза и изнаћи друге мјере које ће обесхрабрити појаву порезне евазије, а која у коначници највеће оптерећење грађанима.

Подизање свијести о потреби плаћања пореза и повјерења грађана у правичност порезног система проблем је свих савремених економија. Савремено друштво са растућом економијом треба стабилан правни оквир за даљи развој. То значи да постојећа законска регулатива, условљена технолошким развојем, мора увијек бити у корак са промјенама у друштву и привреди. Како би се заштитила права грађана и задржале бенефиције и услуге које грађани очекују од државе и друштва, важно је да се порези наплаћују у потпуности и на вријеме, те да се спријече порезне преваре, утаја пореза и избјегавање пореза. Ово је и ствар правде која омогућава да поштени порезни обвезници не буду оптерећени додатним порезима јер други порезни обвезници не испуњавају своје обавезе и не плаћају порезе. Да би се то осигурало, од великог је значаја подизање ефикасности и ефективности управљања наплатом пореза.

Размарајући предочене изазове са којима се суочава економија у Федерацији, циљеви фискализације као процеса у којем обвезник фискализације има обавезу да Порезну управу извести о својим трансакцијама на начин да јој достави своје издате рачуне, су

1. Спрјечавање порезне евазије,
2. Сузбијање нелојалне конкуренције,
3. Подизање разине свијести купаца о важности узимања рачуна и
4. Унапрјеђивање поступака порезног надзора

Сагледавајући искуства искуства других земаља који су провеле неки од модела фискализације те упоређујући учинке проведених поступака фискализације у дијелу постигнутих резултата, али и трошкова који прате увођење фискализације овим Законом предлаже се увођење фискализације на трагу комбинације виђених рјешења, који према процјенама доноси задовољавајуће користи у односу на пратеће трошкове.

Предложено свеобухватно рјешење у Закону омогућава транспарентност трансакција, повећање њихове формализације, смањење порезне евазије, као и допринос подизању свијести о плаћању пореза, а између осталог и у циљу спрјечавања прања новца у првом реду.

Новим правним оквиром предлаже да се свака трансакција мора документирати или путем рачуна или фактура, а о свим трансакцијама би се требала извјештавати Порезна управа. Потпуно извјештавање о трансакцијама доноси значајну корист кроз повећање порезне дисциплине, побољшање анализе ризика и активности порезних надзора, подржавајући борбу против порезних превара. За разлику од потпуног извјештавања, парцијално извјештавања о трансакцијама онемогућава потпуни надзор над трансакцијама и чини цијелокупан систем извјештавања о трансакцијама несврхисходним. Сврха успостављања одговарајућег начина надзора над евидентирањем трансакција јесте праћење износа остварених трансакција од стране субјекта, с циљем (1) утврђивања тачног износа ПДВ-а који се прикупља на територији Федерације, и (2) тачног утврђивања других порезних обавеза којима су трансакције објект обрачуна.

Генерални циљ надзора над трансакцијама јесте успостављање вишег нивоа фискалне стабилности у јавним финансијама, али и мјера повећања ефикасности у наплати пореза, индиректних и директних. На тај начин Порезна управа ће би имала на располагању тачне податке у реалном времену који ће служити за боље планирање, управљање, евалуацију и процес доношења одлука у циљу добре порезне дисциплине у земљи.

У сврху испуњена задатих циљева, проширен је обухват обвезника фискализације односно укључује сва лица која имају обавезу издати рачун или фактуру за извршену активност, што уједно подупире обухват трансакција које су предмет извјештавања. Обвезници фискализације ће имати право избора између хардверских или софтверских ријешења за провођење поступка фискализације рачуна која ће онемогућити поступање које је у супротности с

законским прописима. Поред тога, како би се за обвезнике фискализације са смањеним обимом обављања дјелатности поједноставио поступак фискализације, уводи се могућност кориштења дијела Централне платформе фискализације (скраћеница: ЦПФ) којом управља Порезна управа, која има функцију фискалне касе.

Посљедишно, ствара се регистар субјеката који издају рачуне, контролише њихов садржај и прате све издате рачуне (без обзира да ли се плаћају одмах, у готовини или касније без готовине) током обављања Б2Ц (Business to Consumer), Б2Б (Business to Business) и Б2Г (Business to Government) трансакције, као и праћење фактура издатих и плаћених безготовински, у реалном времену, од стране Порезне управе.

Предложено законско ријешење доноси и друге индиректне позитивне ефекте као што су:

- промоција развоја софтвера и подршке у области информационих технологија,
- промоција тржишне конкуренције,
- промоција електронског пословања,
- подстицање информатизацију друштва у цјелини, и
- омогућавање порезним обвезницима стварање ефикасног система интерне контроле рада и својих запослених.

Праћењем система наплате рачуна или фактура, предложени Закон омогућава праћења рокова плаћања и посљедишно ликвидност привреде која се уређује Законом о финансијском пословању („Службене новине Федерације БиХ“, број 48/16 од 22.6.2016.). На овај начин властима се омогућава да помогну да пословно окружење послује на транспарентнијој и фер основи што води јачању привреде и конкуренције, што постаје камен спотицаја у данашњем дигиталном друштву.

Нови закон предвиђа обавезу примјене електронских фактура и евидентирања безготовинског плаћања тих рачуна, као нову и до сада нерегулисану област. Овим законом, у правни поредак Федерације, транспонује се Директива 2014/55/ЕЦ Европског парламента и Вијећа од 16.04.2014. о електронском

издавању рачуна у јавним набавкама. Имплементација електронског издавања рачуна за пословање, кроз кориштење свих предности које технологија омогућава, убрзава и аутоматизује радне процесе, смањује трошкове пословања, остварује значајне уштеде и потенцијално ствара додатну вриједност у пословању, али у органима управе. Осим тога, хармонизација националног законодавства са Директивом Вијећа 2014/55/ЕЦ је важна због потребе да се смање и елиминишу баријере за прекогранично пословање са Еуропском унијом.

Е-фактурирање је електронска размјена документа фактуре између добављача и купца. Е-фактура је рачун који је издат, прослијеђен и примљен у формату структурираних података који омогућава његову аутоматску и електронску обраду, како је дефинирано у Директиви 2014/55/ЕУ Еуропског парламента и Вијећа од 16. априла 2014. о електронском фактурисању у јавним набавкама по којој све европске јавне управе морају бити у могућности да прихвате фактуре у електронском формату од својих добављача. Захваљујући дефиницији отворених стандарда, компаније могу електронски преговарати са било којим европским наручиоцем из јавног сектора и спроводити процесе набавке. Директива 2014/55/ЕУ је имала сврху да смањи трговинске баријере које произилазе из различитих националних законских захтјева и техничких стандарда за електронско фактурисање. Е-фактура садржи податке од добављача у машински читљивом формату, који се могу аутоматски увести у систем плаћања рачуна (АП) купца без потребе за ручним уносом. Иницијатива Еуропске уније „ПДВ у дигитално доба“ (ВиДА), најављена у децембру 2022., налаже обавезно електронско фактурисање унутар ЕУ и дигитално извјештавање између компанија (Б2Б) до 2028.

Еуропска Комисија предлаже усвајање измјене Директива ПДВ у погледу правила ПДВ-а за дигитално доба услед раста дигиталне економије која знатно утиче на функционирање система ПДВ-а у Унији, који није прикладан за нове моделе дигиталног пословања и не омогућује потпуно искориштавање података добивених дигитализацијом. Директива Вијећа 2006/112/ЕЗ требала би се измијенити како би се тај развој узео у обзир. Као разлог, између осталих наводе:

„Како би се повећала наплата пореза на прекограничне трансакције и укинула постојећа расцјепканост која произлази из примјене различитих система извјешћивања у државама чланицама, требала би се утврдити правила за захтјеве за дигитално извјешћивање на разини Уније. На темељу таквих правила информације би се порезним управама требале пружати за сваку

трансакцију засебно како би се омогућила унакрсна успоредаба података, повећали капацитети контроле порезних управа и постигао одвраћајући учинак у погледу непоштовања правила те притом смањили трошкови усклађивања за подuzeћа која послују у различитим државама чланицама и уклониле препреке на унутарњем тржишту.

Како би се олакшала аутоматизација поступка извјешћивања за порезне обвезнике и порезне управе, трансакције које се требају пријавити порезним управама требале би се документирати у електроничком облику. Електроничко издавање рачуна требало би постати стандардни систем за издавање рачуна. Ипак, државама чланицама требало би омогућити да за испоруке на домаћем тржишту одобре друга средства. Издавање електроничких рачуна које проводи добављач и њихов пријенос купцу не би требали овисити о претходном одобрењу или провјери порезне управе.“

Италија је једина држава у ЕУ која је увела е-фактурирање и дигитално извјештавања које је резултирало годишњим повећањем пореза око 6 милр. ЕУРа, док остале државе Еуропске уније своје рокове увођења су поставиле до 2028.године.

Новим законом унаприједити ће се систем фискализације, а све у сврху стварања издашнијег, праведнијег и конкурентнијег порезног система те подизања порезне дисциплине. Закон има за циљ стварање новог система издавања рачуна и праћења пословних трансакција у Федерацији, на основу новог електронског фискалног система који се заснива на новијој технологији.

III. ОБРАЗЛОЖЕЊЕ ПРЕДЛОЖЕНИХ ПРАВНИХ РЈЕШЕЊА

Закон о фискализацији састоји се из седам поглавља и то: Основне одредбе, Издавање рачуна, Електронски фисклани систем, Евидентирање трансакција, Систем надзора, Казнене одредбе и Пријелазне и завршне одредбе.

- I. Поглавље - Основне одредбе уређује предмет Закона и његову сврху, затим потпуни назив прописа Еуропске уније који се транспонира у одредбе овог Закона, те напосљетку дефинира појмове који се користе у Закону, а који имају специфично значење, ради једноставнијег тумачења одредби Закона.

Осим наведеног одредбе у првом поглављу јасно прецизирају ко се сматра обвезником фискализације, укључујући специфична изузећа из ове обавезе. Изузећа од фискализације усклађена су са важећим подручјима дјелатности према Класификацији дјелатности 2010, обзиром да је из досадашње праксе исто произашло као једини

одговарајући начин прецизног дефинисања изузећа које неће узроковати недоумице у примјени ових одредби прописа.

Осим обвезника фискализације, у овом дијелу предвиђене су и трансакције које су обавезно предмет фискализације, на који начин се настоји у фискални систем увести низ трансакција које по свом карактеру имају потенцијал да буду фискализоване, а досадашњи правни оквир то није омогућавао, при чему је такођер јасно дефинисан и моменат у којем се сматра да настаје обавеза фискализације, што је до сада такођер било једно од питања у погледу којег су се појављивала различита схватања од стране обвезника.

- II. Поглавље – Издавање рачуна уређује врсте рачуна које се уводе овим законом, и то Електронска фактура и Фискални рачун, те њихов начин издавања и чувања. Конкретно овим одредбама дата је дефиниција е-фактуре те прописан њен садржај у смислу минималних података које иста обавезно мора садржавати. Даље се прецизирају пословне активности приликом којим постоји обавеза њеног издавања, укључујући и увођење „јавних“ органа у овај систем фискализације.

У дијелу који се односи на фискални рачун, аналогно се дефинише појам фискалног рачуна те даје обавезан његов садржај, који се у одређеним дијеловима разликује од е-фактуре. Даље се јасно прописује која лица су обвезници издавања фискалног рачуна, начин његовог издавања, те ситуације у којима је обвезник издавања фискалног рачуна ослобођен од ове обавезе (нпр. продаја карата са серијским бројем у јавном превозу). Као посебан облик издавања рачуна прописује се издавање рачуна од стране купца, у смислу тзв. самофактурисања, које се као облик евидентирања трансакција појављује у случајевима када продавац није у систему фискализације. Посљедњи дио овог поглавља посвећен је прецизирању чувања рачуна и дигиталних података о трансакцијама.

- III. Поглавље – Електронски фискални систем сази одредбе којима се прописују техничке карактеристике електронског фискалног система (ЕФС-а), примарно у смислу његовог дефинисања, и дефинисања његових саставних дијелова. Даље, посебно се дефинише електронски систем за евидентирање трансакција (ЕСЕТ), који фактички чини основу унапређења, односно, иновирања постојећег фискалног система. Двије су темељне врсте ЕСЕТ-а и то један који подражава издавање фискалних рачуна, и други путем којег ће се вршити издавање е-фактуре, при чему је такође овим прописом омогућена и његова комбинована употреба за обвезнике који имају такве потребе. У овом дијелу одредби посебно се дефинише и сигурносни модул (СМ) као софтверска компонента коју издаје Порезна управа, те која такођер у СМ врши интеграцију електронског потписа обвезника. У другом дијелу III Поглавља прописан је поступак утврђивања статуса регистрованог произвођача/заступника ЕФС-а, укључујући и поступак издавања одобрења за његово стављање у промет. Као облик осигурања обвезника и Буџета Федерације БиХ, предвиђено је да произвођачи/заступници осигурају банкарску гаранције за читаво вријеме трајања овог статуса. Такођер одредбама у овом поглављу

дефинисан је процес сервисирања ЕФС-а, укључујући и услове за стицање статуса овлаштеног сервиса.

- IV. Одредбама IV Поглавља – Евидентирање трансакција, примарно се дефинишу карактеристике и начин рада централне платформе за фискализацију (ЦПФ) која ће се налазити у надлежности Порезне управе ФБиХ, а на којој ће бити регистрирани сви обвезници фискализације, укључујући и регистроване произвођаче и заступнике те овлаштене сервисере. Креирање ЦПФ-а омогућиће на једном мјесту, јединствени начин евидентирања трансакција које су предмет фискализације, евидентирање обвезника фискализације, прикупљање и архивирање свих потребних података о трансакцијама, те приступ другим функцијама подршке у овом процесу. Надаље се прописује сам ток процеса фискализације, кориштење електронског потписа и електронског сертификата, а укључујући и начин протока информација/података о трансакцији приликом издавања рачуна. У овом поступку од значаја је тзв. ВБР – верификациони број рачуна, без којег се рачун не може, осим у изузетним случајевима, уопће издати купцу, чиме се фактички врши аутентификација издатог рачуна. Посебно је од значаја да путем ЦПФ платформе може се вршити креирање и издавање е-фактуре, за обвезнике пореза на доходак, у смислу када се ради о тзв. малим обвезницима који годишње издају мањи број рачуна. Преосталим одредбама дефинисан је начин понашања обвезника у случају прекида електронске везе ЕФС-а, те прекида рада самог ЕФС-а, начин поступања након успостављања електронске везе и отпочињања рада ЕФС-а, те начин поступања обвезника на подручјима на којима није могуће уопће успоставити конекцију. У посебном одјељку Д овог поглавља прописује се начин регистрације и евидентирања безготовинског плаћања по е-фактурама, гдје се тачно одређена лица обавезују да Порезну управу извјештавају о провођењу ових уплата, а све у циљу спречавања незаконитог поступања учесника у цијелокупном економском систему ФБиХ.
- V. Поглавље В - Систем надзора, чине одредбе којим се прописују врсте надзора над примјеном овог закона те будућих подзаконских прописа, укључујући и пођелу инспекцијског надзора између Порезне управе и Федералне управе за инспекцијске послове. У циљу вршења надзора над техничким и функционалним карактеристикама ЕФС-а, планирано је формирање Стручног одбора, који ће изузев представника Министарства чинити универзитетски професори из области рачунарства и информационих технологија. У овом поглављу дефинишу се и забрањене активности обвезника фискализације као и регистрованих произвођача/заступника.
- VI. У Поглављу којим су прописане казнене одредбе посебно мјесто заузимају „посебне мјере“ које подразумевају могућност забране обављања дјелатности обвезнику у случају извршења тачно одређених прекршаја (неиздавање рачуна и непосједовање ЕФС-а), док у случају других прекршаја, за које се не изриче мјера забране обављања дјелатности, може се донијети и рјешење о отклањању неправилности којим ће се обвезнику дати могућност да прилагоди своје поступање одредбама овог прописа. Новчани прекршаји за обвезника издавања

рачуна подијељени су у двије категорије, у смислу да су за теже прекршаје предвиђене височије новчане казне, односно, ниже за лакше прекршаје, те је укључена и новчана казна за прекршај купца у случају неузимања фискалног рачуна, као једна од мјера за подизање свијести код купаца о овој обавези и њеном утицају на фискализацију.

- VII. Посљедње поглавље садржи прелазне и завршне одредбе, којима је предвиђено дјеловање прописа о фискалним системима из 2009. године, до потпуног успостављања новог система фискализације, као и да се исто односи и на кориснике који су већ сада обвезници и оне који ће то постати у наредном, прелазном периоду. Такођер, предвиђено је да Министар све подзаконске акте из овог прописа донесе у року од 180 дана, док сам Закон ступа на снагу осмог дана од дана његовог објављивања.

IV. УСКЛАЂЕНОСТ СА ПРОПИСИМА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ, ЕВРОПСКИМ ПРИНЦИПИМА И СТАНДАРДИМА

Након увида у примарне и секундарне изворе права Европске уније и анализе одредби преднацрта Закона о фискализацији трансакција у ФБИХ установљено је да постоји важећа директива која уређује одређена питања а која су такођер предметом регулисања достављеног преднацрта и то: Директива Еуропског парламента и Вијећа 2014/55/ЕЦ од 16. априла 2014. године о електронском издавању рачуна у јавној набавци, а са којом је овај Закон ђелимично усклађен.

У преднацрту Закона о фискализацији трансакција у ФБИХ преузете су д ђелимично одредбе ове Директиве, односно дио који се односи на предмет Закона. Стога, имајући у виду обавезу прописану одредбом члана 15. Уредбе о Уреду Владе Федерације Босне и Херцеговине за законодавство и усклађеност са законодавством Еуропске уније („Службене новине Федерације БиХ“, број: 26/20), на прописаном обрасцу смо сачинили Изјаву о усклађености.

V. ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТАВА

Предложеним законом мјења се у техничком смислу у цијелости досадашњи фискални систем, и обвезници фискализације биће дужни посједовати у сваком мјесту обављања дјелатности најмање један електронски фискални систем који омогућава издавање рачуна, док у случају смањеног обима промета могу користити ЦПФ који је код Порезне управе Федерације БиХ.

За изградњу или куповину ЦПФ према процијењеној вриједности од стране Министарства, трошкови би износили око 49 мил КМ.

Поред тога, уколико би се Влада Федерације БИХ опредјелила за субвенционирање сигурносних модула, као техничког елемента новог система фискализације који ће комуницирати са ЦПФ, процијењени трошак би износио око 45 мил КМ за око 103.000 корисника

На страни обвезника фискализације, трошак подразумијева трошак иницијалне фискализације и трошак набавке електронског система фискализације.